

Tage Schacks prædiken 4. søndag efter trinitatis

Taler

Tage Schack
Præst

Dato

2. juli 1944

Sted

Simon Peters Kirke, Amager

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 5, vers 43-48

- 1 Mærkelig nok er dette Ord om at elske sine Fjender blevet meget populært. "Ja, hvis alle blot gjorde det; levede efter Bjergprædikenen, saa vilde alt blive saa godt," siger man. Man glemmer for det første, at Bjergprædikenens Ord er en Fordring til os, ganske uden Hensyn til, om det vilde blive rart at leve, hvis vi
- 5 rettede os efter den, – og for dem, der virkelig begyndte at leve efter den, vilde det sikkert ikke blive rart at leve; derfor venter vi ogsaa alle paa, at de andre skal begynde. Og for det andet er det mærkeligt at se, at mange, der taler saa kønt om, at vi skal elske vort Lands Fjender, og om Fred og Fordragelighed paa vort Folks og i det hele paa andre Menneskers Vegne, – disse samme Mennesker er
- 10 aldeles ikke til Sinds at tilgive, naar man træder dem selv paa Tærne. Det kan maaske vise os, at disse Ord har en ganske personlig Retning; de taler om et Menneskes personlige Ansvar overfor den Næste, der er hans Fjende, og de har slet ikke noget at gøre med det, vi kalder Humanitet. Det er netop denne Forveksling af Jesu Ord med Humanitet, der gør dem saa populære for Tiden.
- 15 Der, hvor vi maaske selv intet virkeligt Fjendskab føler, fordi det ikke er os personligt, det gaar ud over, og fordi vort Lands Ydmygelse og vore Folkefællers Lidelser ikke berører os saa dybt, at det faar os til at hade: der er vi maaske fulde af Forsonlighed og Tilgivelse og mener maaske i vor danske Selvgodhed, at vi er meget bedre end andre Folk, der virkelig hader. Men naar vi selv personligt
- 20 bliver generet, saa viser det sig, at vi er lige saa uforsonlige og hadefulde som de andre, og at al den anden Tale kun var Fraser.

- Der kan derfor være Grund til først at sige, at for at der kan blive Tale om at tilgive sine Fjender, maa man først have Fjender. Jeg ved nok, at det regnes for
- 25 en stor Ros, naar der bliver sagt om en Mand: "Han havde ingen Fjender." Om det nu blot er Tegn paa Skikkelighed og paa manglende Interesse for andet end sine egne Sager, maa man selv afgøre. I hvert Fald har et saadant Menneske intet

at gøre med dette Ord om at elske Fjender.

30

Da der drives saa megen Svindel med dette Ord, maa vi forklare det endnu tydeligere. Stefanus bad for sine Fjender, da de stenede ham. Men der er jo Forskel paa som Stefanus at bede for dem, der slaar én selv ihjel, at tilgive, naar man selv sætter sit Liv ind, – og saa at staa ved Siden af og tilgive den, der
35 forfølger og piner og dræber andre. Det sidste er ikke blot letkøbt, det er Hykleri. For det giver os selv og andre et falsk Indtryk af vor Forsonlighed, medens vi i Virkeligheden paa den Maade paa det groveste svigter Fællesskabet med vore Medmennesker for selv at være ædle. Det skjuler over vor virkelige Uforsonlighed og vore Hjerters Haardhed.

40

For Meningen med, at vi skal elske vore Fjender, er ikke, at det onde ikke er ondt, eller at alt er lige godt og derfor i Virkeligheden ligegyldigt, bare vi kan faa Fred og selv være i Sikkerhed. At elske sin Fjende er ikke at sige god for hans Handlinger eller at bære over med dem; men det er at være bundet til at tjene
45 ham; og det er ikke det samme som at give efter for ham. Kærligheden kan ikke slippe for Ansvar for, om man skader sin Næste ved blot at behandle ham, som han ønsker det. Kærlighed er ikke Føjelighed; den kan ogsaa bestaa i at straffe og dømme, fordi man ved, at ens Næste ogsaa staar under Guds Krav. Derfor er det at elske sin Fjende ikke det at finde sig i ham, at give ham Lov til at
50 være der; megen dansk Forsonlighed betyder blot, at man vil holde sig sin Næste fra Livet og derfor ikke vil gøre sig den Ulejlighed at være vred paa ham; for han kommer én ikke ved. Nej, vor Fjende er et Menneske, der kommer os ved; han er vor Modstander, som vi ikke slipper af med, blot ved at sige, at vi tilgiver ham. Vi har først og fremmest den Forpligtelse overfor ham, at vi ikke skiller os af
55 med ham, selvom det saa skete paa den allerfineste Maade: ved at tilgive ham.

Det vilde jo være unaturligt i Dag ikke at tale om vort Lands og vort Folks Fjender. Og det vilde være Hykleri at nægte, at vi har nogen. Hvordan skal vi da stille os til dem? Vi maa jo for det første ikke glemme, at vi alle nyder godt af
60 Lov og Orden. Vi kan kun leve, hvor Retten holdes i Ære. Og man elsker ikke sit Lands Fjender ved at finde sig i, at de træder Lov og Ret under Fødder; derved prisgiver man kun de værgeløse. Den første Betingelse for at elske sin Fjende er, at man lader ham støde mod Grænsen ved at gøre det tydeligt for ham, at man dømmer hans Handlinger, som det, de er: Overtrædelse af den Lov
65 og Ret, uden hvilke Mennesker ikke kan leve med hinanden. Gør man ikke det, og er man uden videre fuld af Forstaaelse og Tilgivelse, saa kan man vel sole sig i

sin indbildte Kærlighed til sine Fjender og i den indbildte gode Verden, som man tror at leve i; men man er medskyldig i, at de værgeløse lider ondt, og at
70 Fjenderne gør ondt. For saa vil man ikke være ved, at man er en Synder i Syndens Verden; men man bilder sig ind at leve i en Verden, hvor vi ikke staar som Modstandere af hinanden, hvor Ret og Lov og Orden, hvor Soldater og Politi ikke er en Nødvendighed; hvor det onde i den maa holdes nede, om ikke paa anden Maade, saa ved Magt – for de værgeløses og svages Skyld.

75

Her i denne Verden af os Syndere er det, at Fjenden skal elskes – og elskes ubetinget. Ikke som den pæne, rare Mand, som vi saadan siger, at han i Virkeligheden er, – men elskes netop som vor Fjende og Modstander. Og af mig, som er en Synder og ikke skal gebærde mig som om jeg ingen Modstandere
80 og Fjender havde paa mine egne og mit Folks Vegne. Her skal jeg elske min Fjende – ikke under Ansvar for min egen Samvittighed, saa den kan blive god, men under det Ansvar, at han er mit Medmenneske. Her er det Fordringen at jeg er bundet til ham og aldrig kan blive fri af ham, hvor meget han saa er min Modstander; jeg har Ansvar for ham, og saa maa jeg møde ham som Fjende. Vi
85 er fælles om at være Mennesker, d. v. s. fælles om at være Syndere, fælles om kun at have Guds Barmhjertighed at haabe paa. Vi slipper derfor aldrig af med vore Fjender, hverken med vore private eller med vort Folks, selvom vi faar dem ud af Landet. Du skal elske ham. Han er ved din Side nu og i Evigheden.

90 Den Lærdom er saa barsk og sur
som Døden selv for vor Natur.
Det synes altfor tungt og svart
for Adams flintehaarde Art.

— — — — —

95 Undskyldning gælder ikke her,
din Fjende skal du have kær.

Men hvad Mening giver dette, naar jeg har sagt, at vor Fjende virkelig er vor Fjende; hvad Mening giver det saa at sige, at jeg skal elske ham? Kunde vi blot
100 sige, at han ikke var vor Fjende, kunde vi forstaa det. Men nu? Her i Syndens Verden, hvor den ene Synder staar overfor den anden?

Ja, her, netop her i Syndens Verden var det, at Jesus elskede sine Fjender til Døden. Ordet om at elske sine Fjender faar kun Mening, fordi det er ham, der
105 siger det. Den, der elsker sine Fjender til Døden, har Ret til at prædike derom for

andre – andre har ikke Ret dertil. Derfor gøres dette Ord til sentimentalt Vrøvl, naar det gøres til Humanitet. Det gælder ikke løsrevet fra vor Herre Jesus, fra ham, der døde for sine Fjender, d. v. s. for os. Naar vi skiller dette Ord fra

110 Kristus, bliver det kun humane Betragtninger, som ikke har noget med hans Ord at gøre. Sammen med Kristus er det Guds Lov, som er opfyldt af ham, og som han skænker os Syndere i opfyldt Stand. D. v. s.: i Troen og Haabet til Kristus elsker jeg mine Fjender, om jeg end i denne Syndens Verden er deres Modstander. For ved Jesu Kors er jeg eet med mine Fjender. Under Guds

115 Tilgivelse er jeg eet med dem; for ingen af os har andet end Kristus tilbage at haabe paa. Men andre Steder er jeg ikke eet med dem – og skal ikke lade, som om jeg er det, – altsaa ikke i Menneskehedens fælles Broderskab eller andre fjernere eller nærmere Slægtskaber. Men dér – under Guds Tilgivelse ved Jesu Kors maa jeg lade al min egen Ret tage fra mig; for der er der ikke andet end

120 syndige og fortabte Mennesker, som er nødt til at være hinandens Modstandere, men som dog er henvist til hinandens Barmhjertighed – og henvist til Guds Barmhjertighed i Kristus.

Vi bad i den gamle Kollekt til denne Søndag Gud, om “vi maa leve saligt i din Frygt.” Og andet Kristenliv er der ikke, end det, hvor vi lever i Frygten for Gud paa Grund af vort flintehaarde og ubodfærdige Hjerter – og dog lever saligt i Troen paa Guds Barmhjertighed netop mod os uretfærdige og onde. Andet Haab har vi ikke. Og dette Haab maa vi ogsaa lade blive vor Næste til Del, ogsaa den Næste, der er vor Modstander og Fjende. Vi maa møde ham som den, der

130 har samme Haab som vi, og ikke har andet Haab: Nemlig Kristus.

Amen.

Kilde

135 Manuskript taget fra Schack, T. (1945) Prædikener, 224-229, Gyldendal efter aftale med udgiveren.

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags

140 4. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Danmarks besættelse 1940-1945, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/tage-schacks-praediken-4-sondag-efter-trinitatis>